

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАНЯТЬ З ЕЛЕМЕНТАМИ КОМУНІКАТИВНОГО ТРЕНІНГУ

Викладач: кандидат педагогічних наук, доцент, Юліана Рафаїлівна Мацкевіч
Кафедра: соціальної педагогіки та спеціальної освіти, 8-й корпус ЗНУ, ауд. 219
E-mail: yuliana30-12@ukr.net
Телефон: 228-76-45
Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти	Спеціальна освіта, Логопедія бакалавр					
Статус дисципліни	Вибіркова					
Кредити ECTS	3	Навч. рік	2023-2024,	Рік навчання -	Тижні	
				4		
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів	4	Лекційні заняття – 14 Практичні заняття – 28 Самостійна робота – 48		
Вид контролю	Залік					
Посилання на курс в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11434					
Консультації:	<ul style="list-style-type: none">• за розкладом консультацій викладачів кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти• у дні проведення лекцій і практичних занять• за попередньою домовленістю					

ОПИС КУРСУ

Курс «Методика організації занять з елементами комунікативного тренінгу» є складовою частиною підготовки фахівців, здатних працювати з різними віковими і професійними групами (дітьми різного віку, їх батьками, педагогічними працівниками). Він надає можливість засвоїти сутність групової тренінгової роботи, коло необхідних знань та умінь для успішної професійної діяльності за даною формою роботи.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні та практичні аспекти застосування в професійній діяльності спеціального педагога групових методів інтерактивного навчання і розвитку у дітей навичок спілкування, керування власними емоційними станами, коректного вираження емоцій і розуміння їх у навколишніх, самопізнання, самоприйняття, згуртування дитячого колективу, педагогічної просвіти батьків, підвищення кваліфікації/навчання педагогічних працівників закладу освіти.

Навчання за програмою курсу орієнтоване на розширення меж професійної компетентності студентів як майбутніх фахівців у різних сферах соціально-педагогічної практики. В основу структури і змісту програми курсу покладена концепція всебічного розвитку майбутнього фахівця у цілісному освітньому просторі.

Мета курсу: формування теоретичних знань та практичних умінь щодо організації та проведення тренінгових занять.

Основні завдання:

1. Ознайомлення з теоретичними основами групової роботи.

2. Ознайомлення з прийомами управління груповим процесом та прийомами педагогічної взаємодії з учасниками групи.
3. Формування умінь ведення групи під час практичних занять.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможе:

- аналізувати та оцінювати потреби можливих клієнтів у тренінгових заняттях;
- вибирати доцільні форми, методи та засоби проведення тренінгових занять та організувати взаємодію учасників;
- формулювати мету та завдання роботи тренінгової групи;
- складати програму, розробляти план, організувати та проводити заняття групи;
- застосовувати методи тренінгу при розробці й проведенні заняття в навчальній групі у корекційно-розвивальній роботі;
- використовувати закономірності розвитку групи для досягнення найкращих результатів;
- розпізнавати проблемні ситуації, які впливають на розвиток групи та впливати на їх перебіг.

Під час вивчення дисципліни формуються **компетентності**, передбачені освітньо-професійною програмою (*скорочення СК – спеціальна (фахова) компетентність*):

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-12. Здатність організувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

У результаті вивчення навчальної дисципліни досягаються такі **результати навчання** (знання, уміння тощо):

РН-19. Володіти основними принципами, правилами, прийомами і формами суб'єкт-суб'єктної комунікації.

РН-22. Реалізувати соціально-педагогічний компонент у професійній діяльності.

Методи навчання:

- лекційні методи (лекція-пояснення, лекція-дискусія, лекція-презентація, тощо);
- діалогічні методи (інтерактивні заняття, навчальні дискусії, «мозковий штурм», заняття з елементами тренінгу та ін.);
- проблемно-пошукові методи (аналіз ситуацій, метод кейсів, обговорення, пошук);
- дослідницькі методи (проведення досліджень теоретичного та емпіричного характеру);

Контрольні заходи:

- тестування;
- усні та письмові опитування;
- перевірка письмових робіт студентів (есе, порівняльні характеристики, тощо);
- перевірка доповідей/презентацій, що розкривають певні питання;
- перевірка творчих робіт.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани практичних занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних дослідницьких завдань розміщені на платформі Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11434>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (max 60 балів):

- термінологічний диктант (на початку заняття) або експрес-тестування (наприкінці заняття) (max 1 бал);
- підготовка до занять, виконання завдань самостійної роботи (max 3 бали);
- доповіді на практичних заняттях, презентація і обговорення теоретичних питань, участь у дискусіях (max 3 бали) – за одне заняття.
- підготовка та проведення тренінгового заняття у групі з його подальшим самоаналізом (max 9 балів) – за одне заняття.
- письмова контрольна робота у вигляді тесту (max 10 балів) – двічі на семестр, наприкінці кожного розділу курсу.

За результатами поточного контролю студент отримує допуск до підсумкового контролю. Допуск до підсумкового контролю складає 35 балів.

Підсумкові контрольні заходи (max 40 балів):

- Теоретична складова. Підсумкове письмове тестування за результатами вивчення курсу у повному обсязі (Розділи 1 і 2) для перевірки якості засвоєння теоретичного матеріалу курсу.
- Практична складова. Підготовка та захист завдань творчого характеру. Завдання передбачає діагностування себе як майбутнього тренера на можливість проведення тренінгів та роботи з групою з подальшим складанням на основі отриманих даних своєї характеристики та програми професійного розвитку. Методичні рекомендації та вимоги до виконання індивідуальних завдань творчого характеру розміщені на платформі Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1280>

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістові модулі 1-2 (розділ 1)	Доповідь на занятті, презентація і обговорення теоретичних питань, участь у дискусіях. Групова робота на практичному занятті. Презентація практичного завдання.	Теми 1, 3	10
	Самостійне опрацювання теоретичних питань та виконання практичних завдань	Теми 2, 4	10
	Письмова контрольна робота	Тиждень 7	10

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
Силабус навчальної дисципліни

Змістові модулі 3-4 (розділ 2)	Самостійне опрацювання теоретичних питань та виконання практичних завдань	Тема 5	5
	Доповідь на занятті, презентація і обговорення теоретичних питань, участь у дискусіях. Презентація практичного завдання.	Тема 6	5
	Групова робота на практичному занятті. Проведення тренінгових занять.	Заняття 10-14	10
	Письмова контрольна робота	Тиждень 14	10
Підсумковий контроль (max 40%)			
Залік			20
Захист індивідуального творчого завдання			20
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)	3 (задовільно)	Не зараховано
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольний захід	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи проведення тренінгових занять			
Тиждень 1 Лекція 1	Основи групової роботи		
Тиждень 1 Лекція 2	Професійний портрет ведучого групи	Виконання практичного завдання.	4
Тиждень 2 Семинар 1	Основи групової роботи	Усне опитування, робота у групах. Виконання практичного завдання.	3
Тиждень 3	Основи групової	Усне опитування, робота у групах.	3

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
Силабус навчальної дисципліни

Семінар 2	роботи	Виконання практичного завдання. Підсумкове тестування за ЗМ 1	5
Змістовий модуль 2. Підготовка та організація групової роботи			
Тиждень 3 Лекція 3	Основи групового процесу (розвиток групи)		
Тиждень 4 Семінар 3	Основи групового процесу (розвиток групи)	Усне опитування, робота у групах. Виконання практичного завдання.	3
Тиждень 5 Семінар 4	Основи групового процесу (розвиток групи)	Усне опитування, робота у групах. Виконання практичного завдання.	3
Тиждень 5 Лекція 4	Організація групової роботи. Попередня підготовка		
Тиждень 6 Лекція 5	Організація групової роботи. Проведення та завершення занять	Виконання практичного завдання. Підсумкове тестування	4 5
Змістовий модуль 3. Методичні аспекти проведення тренінгових занять			
Тиждень 7 Лекція 6	Методи групової роботи.		
Тиждень 7 Лекція 7	Методи групової роботи.	Виконання практичного завдання	2
Тиждень 8 Практичне 7	Ведення групи та навички, необхідні ведучому	Підготовка до практичного заняття. Презентація своїх доробок у групі під час заняття. Групова робота.	3
Тиждень 9 Практичне 7	Ведення групи та навички, необхідні ведучому	Підготовка до практичного заняття. Презентація своїх доробок у групі під час заняття. Групова робота.	3
Тиждень 9 Практичне 8	Прийоми терапевтичної взаємодії	Підготовка до практичного заняття. Презентація своїх доробок у групі під час заняття. Групова робота. Підсумкове тестування	3 5
Змістовий модуль 4. Технологія проведення тренінгових занять			
Тиждень 10-14 Практичні заняття	Практика ведення групової роботи.	Підготовка до практичного заняття. Розробка плану проведення групового заняття, методики роботи ведучого (категорія учасників обирається спільно з викладачем). Проведення заняття в групі за складеним планом з подальшим його самоаналізом. Аналіз заняття. Проведеного іншими студентами групи. Підсумкове тестування	10 5

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Афанасьєва Н. Є., Перелигіна Л. А. Теоретико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу : навчальний посібник. Харків : ХНАДУ, 2015. 315 с.
2. Баришполь С. Психологічні ігри з елементами тренінгів у початковій школі : вчителю та психологу. Київ : Основа, 2020. 158 с.
3. Зливков В.Л., Лукомська С.О. Теорія та практика психологічних тренінгів. Київ- Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2019. 209 с.
4. Івашньова С. Як підготувати та провести ефективний тренінг: практичний порадник. Харків : Ранок, 2019. 80 с.
5. Карпенко Є. Основи психотренінгу : навч. посібник. Дрогобич : Видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2015. 78 с.
6. Колодійчук Т. П. Дрина І. Г. Я серед людей. Соціально-комунікативні тренінги. Київ : Ред. загальнопед. газет, 2014. 128 с.
7. Мартиненко І. В. Комунікативний тренінг для дошкільників з порушеннями мовлення : навч-метод. посібн. Київ : Літера ЛТД, 2019. 120 с.
8. Матійків І. М. Тренерська майстерність : теорія і практика. Практикум для тренерів: метод. посіб. Львів : СПОЛОМ, 2021. 224 с.
9. Матійків І. М. Тренерська майстерність : теорія і практика. Технологія проведення тренінгів: метод. посіб. Львів : СПОЛОМ, 2021. 280 с.
10. Матійків І. М., Якимів А. І., Черняк Т. Г. Основи тренерської майстерності : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. А. І. Якиміва. Львів : Компанія «Манускрипт», 2012. 392 с.
11. Методологія проведення тренінгів : курс лекцій з дисципліни для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 053 «Психологія» / укладачі Корнієнко І.О., Алмаші С.І. Мукачево : МДУ, 2016. 60 с.
12. Новосад С. О. Практичні заняття з розвитку творчих здібностей (тренінг, ігри, вправи, завдання): методичний посібник. Київ : КДІДПМД ім. М. Бочука, 2008. 48 с.
13. Перепелюк Т. Д., Ільченко І. С. Організація і методика соціально-психологічних тренінгів: навчальний підручник. Умань : Візаві, 2014. 255 с.
14. Петрович В. С., Закусило О. Ю. Я хочу бути тренером : настільна книга тренера початківця : метод. вказівки. 2-е вид. доповн. Луцьк : [б.в.], 2014. 60 с.
15. Тренінг самопізнання : методичний посібник /авт. кол.; під наук. ред. В. Р. Міляєвої. Київ : Альфа Реклама, 2015. 82 с.
16. Управління різноманіттям. Посібник з організації тренінгів /

-
- Тищенко Ю., Івасів О., Дубіна С.; за заг. ред. Ю. Тищенко. Київ : ФОП Харченко, 2020. 100 с.
17. Федорчук В. М. Тренінг особистісного зростання : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 250 с.
 18. Фулей Т., Буруковська Н., Будниченко Т., Савченко Г. Методичні рекомендації для тренерів щодо розроблення та проведення тренінгів. Київ: ФОП Демчинський, 2016. 90 с.
 19. Чижевський С. О., Приходько І. І., Колесніченко О. О. Психологічний тренінг «Створення команди»: посібник. Київ : Друкарня ІВЦ НГУ, 2016.

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Обов'язковим є відвідування усіх лекційних та практичних занять. Пропуски можливі лише з поважної причини. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Накопичення відпрацювань неприпустиме! Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання завдань самостійної роботи згідно з Методичними рекомендаціями до самостійної роботи з дисципліни та консультації викладача.

Студент повинен якісно і своєчасно виконувати завдання, брати активну участь в навчальному процесі, в обговоренні питань під час лекційних та практичних занять, у всіх видах контролю (поточний, за розділами, підсумковий). Різні форми роботи на практичних заняттях (індивідуальна, в парах, в мікро-групах, групах) над вирішенням завдань дає можливість здобувачам вищої освіти якнайширше розкрити свій власний потенціал, розвинути навички роботи в команді. Протягом усього курсу активно розвиваються автономні навички здобувачів вищої освіти, які можуть підготувати додаткову інформацію за темою, що не увійшла до переліку тем практичних занять змістових модулів та виступити з презентацією чи інформуванням додатково (оцінюється окремо).

Політика академічної доброчесності

Кожен студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це *плагіат*. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, заліків, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Для ідентифікації студента ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем!

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2023-2024 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2023-2024 н. р. доступний за адресою:
http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ:** <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога Марті Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Борисов Костянтин Борисович**
Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. (061) 228-75-50

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>